AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
http://ageconsearch.umn.edu
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Монографија
"ПРИРОДНИ РЕСУРСИ: ЕКОНОМИЈА-ЕКОЛОГИЈА-УПРАВЉАЊЕ"

Аутори:
Др Милан Р. Милановић, др Драго Цвијановић, др Горица Цвијановић
Издавач: Институт за економику пољопривреде, Београд, 2008.

Почетком ове године објављена је врло занимљива монографија, припремљена на 302 стране, са анексима и ширим списком литературе, чија комплексна структура указује на свеобухватно разматрање сложених питања економије, екологије и управљања природним ресурсима у Србији и свету.

Поред предговора, монографија садржи девет аналитичких поглавља, у којим се посебно разматрају: у првој глави - *Економија и животна средина* - односи људи и природне средине, савремена економска схватања животне средине, односно животна средина као економски и еколошки систем; у глави другој - *Одрживи развој* - генеза, главни разлози концептуализације и контроверзе одрживости, еколошка етика, одрживост и мултифункционалност у пољопривреди, и институционализација одрживог развоја; у глави трећој - *Класификација и квантификација природних ресурса* - различита схватања значаја природних услова и ресурса, критеријуми класификовања и квантификовања природних ресурса и залиха као економска категорија; у глави четвртој - *Необновљиви минерални ресурси* - значај минералних ресурса, стање основних енергетских ресурса у свету и минералних ресурса Србије; у глави петој - *Обновљиви ресурси – системи,* посебно су обрађени: земљиште, воде, ваздух, шуме, природна баштина и биодиверзитет; у глави шестој - *Обновљиви извори енергије* - хидроенергија, сунчева енергија, енергија ветра, геотермална енергија, енергија биомасе и нуклеарна енергија; у глави седмој - *Приступ економији природног капитала* - теоријски приступ економији природних ресурса, процене «природног капитала», економска рента од природног капитала, посебно економси аспекти земљишта као фактора производње, земљишна и шумска рента, као и интерна и екстерна економија ресурса; у глави осмој - *Економија необновљивих ресурса* - економске процене апсолутне и релативне реткости необновљивих ресурса, оптимализација употребе, методе вредновања и мере за очување необновљивих ресурса; у глави деветој - *Економија обновљивих ресурса* - рационално коришћење и вредновање екстерних ефеката природног капитала, директне и индиректне

методе вредновања природне баштине и мере за очување обновљивих ресурса.

Монографија је по свом садржају доминантно посвећена економској анализи природног капитала и проблема заштите животне средине, као и упознавању и примени концепта одрживог развоја, у складу са светским искуствима у овој области. Екстерни економски ефекти (позитивни и негативни) данас представљају велико оптерећење за сваки пословни пројекат. Пошто еколошки трошкови не спадају у контекст класичне економске анализе, аутори истичу да се еколошки аспекти развоја још увек споро укључују у комплекс појмова и принципа којима је нужно овладати у савременој економској анализи. Стога аутори монографије, на основу теорија савремених фактора производње, међу којима посебно место заузима природни капитал, указују на практичну примену одговарајућих метода вредновања природног капитала и екосистема, као и обновљивих и необновљивих природних ресурса.

У том контексту, у монографији се указују на супротстављене циљеве привредног и социјалног развоја, с једне стране, са еколошким стандардима и најширим интересима заштите животне средине. Заправо, елаборирају се објективне теоријско-методолошке и практичне препреке у превазилажењу ових супротности, које би требало да помири концепт одрживог развоја, који је, иначе, као модел осмишљен на етичким принципима међугенерацијске правде, односно очуваности животне средине коју садашње генерације остављају у наслеђе генерацијама својих потомака.

Економија природних ресурса и животне средине као научна дисциплина представља материјализацију савремене економске мисли о односу економија-екологија у контексту одрживости укупног привредног развоја. Аутори указују на теоријско исходиште савремених еколошких проблема, јер је класична економија однос према природи разматрала као неопходност експлоатације ресурса. Еколошка економија оштро упозорава на ограниченост понуде необновљивих ресурса, односно на неодрживост досадашњих приступа иодноса према природи. Тржиште није универзалан и рационалан регулатор, посебно на сектору заштите природне средине и одрживости природних вредности. Савремена економска наука развија нове механизме за афирмацију еколошких законитости у интегралне токове понашања утемељене у економском животу, на релацији максимизирања доходака(користи) и минимизирање издатака (штета).

Прегледно структурирана поглавља и велики број илустративних примера битно доприноси потпунијем информисању стручне и шире јавности о бројним проблемима и научним одговорима на питања везана за економију при-

родних ресурса и животне средине. Економисти и други стручњаци који се баве природним ресурсима морају се ослањати на научне процене опасности међугенерацијских аспеката деградације животне средине. Монографија ће бити користан приручник истраживачима у научним институтима, студентима основних, дипломских и докторских студија, као и многим стручњацима у пракси чије професионалне активности обухватају проучавање економије природних ресурса и животне средине уопште.

Садржај монографије омогућава стручњацима различитих економских и инжењерских специјалности (агроекономије, агрономије, технологије, геологије, хидрологије, енергетике, менаџерима у привредним друштвима, аналитичарима у институтима, коморама и министарствима, наставницима и студентима на високошколским установама), допунска знања из одређене области и ширу представу о размештају и резервама природних ресурса и ресурсних система (необновљиви, обновљиви, континуелни) у Србији и свету, појединим земљама и регионима, механизмима регионалних тржишта, о факторима који утичу на просторну организацију и функционисање тржишта природног капитала. На тај начин, кроз широки аналитички преглед комплексних еколошко-економских феномена, и на тој основи изведених нових дилема и закључака о одрживом развоју, монографија ће значајно допринети потпунијој економско-ресурсној компетентности различитих истраживача и других стручњака, да би се могли ефикасније укључивати у решавање широког спектра развојно-економских и еколошких питања.

Проф. др Милутин Т. Ђоровић